

(vol. I, p. 90), PINNA CALCIS.

(2) En *-utx* (de l'acus. pl. -os) ja van en el vol. I, s. v. *Cucurutx*, *Cugulutx*, *Hortalutx* i encara algun altre.

(3) En *-atx* (del pl. fem. -AS). Van en el vol. I, *Crestatx*, *Berbatx/Barbatxi* i l'encara problemàtic *Andratx* (veg. ara art. supra).

En alguns, sobretot dels grups B) (2 i 3), s'ha vacil·lat entre *ç* i *š*: *Albercuix*, *Cardaix*, *Bollaix*, *Fardàrix/Fartàrix* (Top. Hesp. I, 39), però tanmateix hi ha trasllat d'accent, cap a la vocal final; mentre que en els NLL mossàrabs valencians, en general es manté la -s en forma de *š*; i més aviat hi ha casos on l'accentuació el recula i no s'avança: *Petracos* PETRICÓSUS.

En efecte, els NLL en *-tx*, i accent avançat, no es troben a penes fora de les dues Balears. Poques excepcions: *Campanitx* a Eivissa (vol. I, p. 92). En recordo (notes extraviades) un o dos a Múrcia, com *Can-carix*, entre Jumilla i Hellín. I sobretot *Novaliches*, poble xurro en terra seca artigada, prop de Viver (Cavanilles I, 91); prové de NOVALES 'artigues' > *nobalič*, després *Novaliche* i pluralitzant de nou en *Novaliches*.

Als intents sembla haver-hi hagut cap a la zona Múrcia-Granada: *Belliš* en lloc de *Vélez VALLES* (Top. Hesp. I, 64); que és *Velaix* en Pz. de Hita (ib., 65n., 36). Possiblement *Ferrix* en Simonet (ço és = cat. *fer. ríç*, -ICIUS?). En tot cas aquesta mena de trasllat tenia ja antecedents des d'antic en àrab (recordem el que he dit s. v. i *DECat*, s. v. *barnús*). En *RMa* trobem *qottús* CATTUS 'gat' (163, 48, s. v. *murilegus*), i altres formes semblants en Simonet (s. v. *gatho*). Així també *jullús* PULLUS; *kärrúš* CERRUS (ib., s. v. *carraxca*); *dordúš* o *dordús* TURDUS (ib., s. v. *dordux*); i altres fets potser no inconnexos, en *PAlc* («*Marcá*: marca»).

For 'forat' prop de Martorell: el *Xic-For* dels cro-nistes musulmans; i veg. *Formicó* (art. *Farmicó*) i cf. art. *Trucafort*

Forada, V. vol. I, 148

FORADO, FORADERO

Lo Forado, partida del terme de Castanesa (Alta Ribagorça) recollida per Xavier Terrado. És un indret penyalós, ple de forats a les roques.

Rivum de Forado; *illo pago de Forado*, NLL antics que apareixen en les afrontacions d'una donació a Ovarra de cap a l'any 906 (Serrano, *NHRbg.*, 225).

Cova del Forado, partida del terme de Betesa (Alta Ribagorça) recollida per Xavier Terrado.

Castelló de Foradero, entre la Roca d'Auló i el riu Madriu, prop de Llavorsí (Alt Pallars). NL documentat l'any 1519 en l'*Spill de Castellbò* (xxxvi, 162.8).

ETIM. Tot són formes de fonètica pallese pre-catalana, derivades del ll. FORARE 'foradar' com el cat. *forat* (*DECat* IV, 113b50-51). *Foradero* semblaria derivat de FORATELLUM (segons E.T.C. I, 132[q]). J. F. C.

Forat-sa-foella, V. *Fou*

-Foraní, *Bini* ~, V. vol. I, 149

Forca, V. vol. I, 149 i cf. s. v. *Forques*

LA FORÇA

Grandiós pany de cinglera, avançat a manera de baluard gegantesc, dels Cingles de Tavertet en direcció a Sau (no és *La Fossa* com posen algunes obres geogràfiques) (*DECat* IV, 142b16-19).

HOMÒNIMS. *La Força*, nom popular en el Vallès, del nucli urbà de Sant Pere de Vilamajor, al voltant de l'església parroquial, on hi havia hagut un fort, protegint el palau que els comtes de Barcelona tingueren a Vilamajor des del S. x.

La Força d'Araós, despoblat i antic castell del terme d'Alins de Vall Ferrera (Pallars Sobirà), proper a Araós.

La Força d'Àreu, nucli fortificat d'Àreu (ibid.).

La Força, veïnat disseminat agre. al municipi de Tossal, prop de Ponts (Noguera), situat en un altiplà anomenat *serra de la Força* de 400 a 641 m. alt.

La Força-ral, castell del municipi de Montner (Rosselló), al cim del puig de Montner, a la serra que separa les valls de l'Aglí i de la Tet.

PRON. MOD.: *forsəřál* (Fouché, *Phon.*, 113).

DOC. ANT. *Força Real* a. 1322 (Alart, *Not. Hist. Com. Rouss.* I, 114-120).

ETIM. *Força* provinent del llatí FORTIA 'força' (cf. *DECat* IV, 142a15-16) té en toponímia el sentit de 'fortalesa', en particular la part més alta i més fortificada d'una població que constitueixi plaça forta. J. F. C.

Forcada, *Forcades*, *Forcadell*, V. *Forques*

LA FORCANADA

Pic espatat i gegantesc del terme de Viella-Benasc.

ETIM. Ha de ser un nom benasquès perquè el nom verament aranès és *Malb des Pòis*. Derivat de *forca*. En el dialecte de Benasc *forcano* és un pal de dues puntes, i *forcanadura* és una enforcadura d'arbre (cf. 40 Ballarín, *Dicc. Benasqués*). J. F. C.

La Forcanera (caleta de Blanes), V. *Coforns*

LA FORCARÀ

Masada de la Baixa Cerdanya (cf. *DECat* IX, 279b 45-46).

ETIM. Compost del llatí VILLA 'mas' i el NP germànic FULKHRAMN compost de les arrels FULK- i HRAMN, molt productives en antroponímia germànica (cf. Förstemann, 547-559). La reducció de *Vilafolcran*, dissimilat en *i-la-Folcran*, és paral·lela a l'explicada a l'art. *La Febró*. Del canvi de *lkr* en *rkar* són responsables assimilació, anaptixi i etim. pop. I s'elimina la -n per analogia, com en *rodon* > *rodó*, *Rotlan* > *Roglà* etc.

Forcats, V. *Forques* *Fordanyones*, V. *Font* (31)

60 *La Fordenjana*, V. *Font* (30)